

vi ikke have Noget at støtte vore Betragtninger til i dette Dieblik. Det er muligt; at Nogen kan tænke sig Noget i den Retning. Det ærede Medlem her ligeoverfor (Alberti) har udtalt saadanne løse Begrændsninger; men jeg maa sige, at jeg troer, at, hvis han skulde bringe disse Begrændsninger frem i Lovsform, da vilde de vistnok blive noget anderledes. Det kan gjerne være muligt, at det var en meget heldig Bei at betræde, men saa maae de Medlemmer, som dele denne Anskuelse, bortstemme denne Lov og indbringe et Forslag, som havde saadanne bestemte Begrændsninger. Herved vilde vi sættes istand til, strax ved 1ste Behandling, at kunne faae Regjeringen til at udtale sig om denne Opfattelse af Sagen; jeg kan ikke sige, at jeg kan orientere mig deri; jeg seer ikke ret, hvorhen vi kunne komme, men, da jeg som sagt ikke er nogen øvet Mand i Pengehandler og Pengeomsætninger, saa kan det meget godt være, at de, som ere mere øvede deri, ere istand til at finde Begrændsninger og Midler, som jeg slet ikke kan indsee; og det vilde maaskee være meget heldbringende og nyttigt, om et saadant Forslag kom frem, om ikke af anden Grund, saa fordi vi da kom til paa en simpel Maade at udtale os ligeoverfor Regjeringen, og Regjeringen ligeoverfor os om det Spørgsmaal: Hvorledes kan denne Bevillingsmyndighed heldigst anvendes? Jeg kan ikke nægte, at jeg anseer det for meget vanskeligt, hvor en Laantager og en Laangiver i Forening ønske at faae en saadan Tilladelse, at sige nei; det forekommer mig vanskeligt, det indrømmer jeg, men paa den anden Side troer jeg, at det vilde være uheldigt at give som en almindelig Regel Bevilling til et offentligt Institut og derved sige til det: Du maa laane ud til 5 pCt., uden at samtlige Laantagere fra Institutet komme og begjære det Samme; det vilde ikke være naturligt for Regjeringen at benytte sin Bevillingsmyndighed paa den Maade, og det behøves heller ikke; men jeg gjentager, at det forekommer mig, at, hvor Laantager og Laangiver ere enige om at blive stillede paa en bestemt Maade, at det vilde være urigtigt da at nægte Bevillingen; det var det Samme som at sige: I ere to umyndige Mænd, istedetfor at vi skulle stræbe

hen til at udvikle vor Frihed saaledes, at enhver Mand saameget som muligt kan komme ud af Levebaandet og faae Følelsen af, at han skal sørge for sig selv, sikke sig selv og benytte den Lovgivning, der er tilstede, til sin Beskyttelse, og, hvor der ingen Lovgivning er, bruge sin Frihed.

Jeg har nu, som sagt, ikke indladt mig paa nogen almindelig Betragtning af dette Forhold, Laan og Rente, i det Hele, da det er saa fuldstændig behandlet af Andre, men jeg har forsøgt, saa godt jeg har kunnet, at vise de ærede Herrer og Andre med dem, at de Grunde, som de have stillet frem som fundamentale, ikke ere klare, og, naar de blive lare, saa ere de ikke holdbare. Jeg vil aldeles ikke her tale om Definitionen paa Capitalen, den har det ærede Medlem fra Hjørring (Fischer) betragtet, jeg vil kun gjøre opmærksom paa, at der er saa Ord, som i de senere Tidens politiske Omvæltning ere blevne misbrugte paa den Maade som Ordet Capital. Man har stillet Capital og Arbeide paa en saa skæv Maade ligeoverfor hinanden, at man derved har forsøgt at bringe hele Samfundet til at briste. Hvad er Arbeidet? Det er Midlet for den Enkeltes Ernæring, og hvad er Capitalen, det er det overflødende Udbytte af hans Arbeide; altsaa er der i ethvert Arbeide endeel Capital. Hvad er Eiendom? Det er Gjenstanden for en vis Virksomhed og tilsvarende Gjenstanden for en vis Værdi, deri er en Capital. Capitalen er ikke tilstede alene, men den er overalt tilstede, den er indflettet i Samfundet, og dersom vi et Dieblik tog den bort, dersom vi forviste den, som vi her synes at have lyst til, dersom vi indskrænkede og indsklemte den, saa vilde vi synke sammen til den raueste Tilstand. Jeg vil derfor meget raade det ærede Thing at lade os nyde det Gode, vi kunne have af denne Forhandling, og sende hjem til vore Valgkreds saameget af Udbyttet deraf, som vi kunne, for at berolige, men især for at lade Tiden læge et Saar, der ikke bløder mere.

Formanden. Rigsdagsmanden for Hjørring Amts 1ste Valgkreds har Ordet.

L. C. Petersen. Jeg frasalder Ordet.